

הכנס המדעי ה-17
מחקר, עיון ויצירה באורנים – תשע"ו

מושב לרגל השקת גיליון מספר 8 של "דברים"

יו"ר: נעימה ברזל

מושב השקה לכבוד יציאתו לאור של גיליון מס' 8 של כתב העת דברים שנושא "גוף"
Session for ceremonial presentation of the eighth issue of the DVARIM
Journal, which is dedicated to the topic of "the body"

chairperson: **Neima Barzel**

יו"ר המושב: **נעימה ברזל**

בגיליון מתפרסמים 15 מאמרים, ריאיון, מאמרי דעה וביקורות ספרים.
במושב יציגו ארבע כותבות את הרעיונות המרכזיים של מאמריהן.
גיליונות דברים מוצעים לכל דורש ביום הכנס ברחבה של קומה 4.

Vered Tohar

ורד טוהר

גוף הוא מבצרו: מיתוסים ואגדות על נשים בתוך תיבות ונשים בתוך חומות
Your body is his fortress: Myths and legends about women trapped in
boxes and within walls

מיתוסים, מעשיות ואגדות רבות מעצבים בעלילתם סמיכות בין נשים לבין תיבות, ובמיוחד נשים המוכנסות לתוך תיבות. מטרת ההכנסה לתיבה היא הסתרה, לעתים כדי להגן על האישה, ולעתים כדי למנוע ממנה לקחת חלק במעגל החיים. בהמשך מיסדו הפסיכואנליזה הפרוידיאנית והיונגיאנית את הקשר הקונוטטיבי בין גוף האישה לבין תיבה. וריאציה נוספת, קיצונית ומזעזעת, מספרת על אישה המוכנסת על-ידי בנאים לתוך חומה כדי לשמור שלא תתמוטט. בווריאציה סיפורית זו מובאת עד אבסורד הפנטסיה של השליטה הגברית בגוף הנשי והחפצתו. בהרצאתי אדגים מסורות סיפוריות שונות על האישה בתיבה ועל האישה בחומה, כששני המוטיבים מתבררים כמשלימים זה את זה ומבטאים שתי צורות שונות של מיתוס זהה.

מילות מפתח: הגוף הנשי, סיפור עממי, תיבה, הסתרה

Shahar Marnin-Distelfeld

שחר מרנין-דיסטלפלד

"העירי את יפיך הנרדם!":

ייצוגי גוף האישה בפרסומות למוצרי בריאות ויופי מתקופת המנדט הבריטי
"Let your dormant beauty shine!": Representations of the female body
in ads for health and beauty products in the British Mandate period

בהרצאתי אתייחס לייצוגי גוף האישה אשר הוצבו במרכזן של פרסומות למוצרי בריאות וטיפוח שהופיעו בספרי הדרכה לנשים, בעיתוני נשים ובעיתונים **דבר**, **הארץ** ו**הצופה** ביישוב העברי המנדטורי. בפרסומות שורטט דיוקנה של האישה הבריאה, היפה והמטופחת, כפי שהובנה על-ידי יוצריהן. בהרצאתי אחשוף את תפיסות העולם אשר שימשו בסיס להבניה זו ואת התחבולות שבאמצעותן הובנו המסרים הקשורים באישה. אטען כי הפרסומות משקפות ערכים שהיו מקובלים בחברה שיצרה אותן כמו גם בקרב קהל היעד. הן שימשו נדבך במערכת של סוכני תרבות אשר תרמו לעיצובה של 'אישה חדשה' ביישוב העברי. בעשותן

כן, שיקפו לא רק מסרים והנחיות אודות פרקטיקות היומיום, כי אם גם מסרים סמויים אודות מושגים כגון "אישה" ו"נשיות".

מילות מפתח: ייצוג, גוף האישה, פרסומות, תרבות חזותית, היישוב העברי המנדטורי

Ayala Zur

אילה צור

הגוף האנושי וגופו של המקום: התפתחות זהות מקצועית בהכשרת מורים

The human body and the sense of a place: The development of teachers' professional identity in teacher education

הרצאתי מבוססת על מאמר העוסק בחקירת התפתחותה של הזהות המקצועית של סטודנטית אשר למדה בקורס "השיח החינוכי בראי הסביבה הפיזית של בית הספר". במסגרת הקורס הסטודנטים התבקשו לדמיין מקום המשקף עבורם בית ספר אידיאלי, ולייצג אותו באופן ויזואלי ומילולי, זאת במטרה לזמן להם תנאים לפיתוח זהות מקצועית כמורים. התהליך נערך פעמיים, בתחילת הקורס ובסופו. ההרצאה מתמקדת בשאלה מדוע הסטודנטית טענה שהתהליך שהתקיים בקורס לא קידם את יכולתה להשתחרר מסכמות קודמות ולשנות את נקודת מבטה על בית הספר. אתדיין עם הממצאים תוך התחקות אחר הגורמים המזרזים והמעכבים את ההתפתחות המקצועית ואתיחס לאפשרות הרחבת ההתבוננות הביקורתית של הסטודנטים בזהות המקצועית שלהם בדרכם להבנות מחדש מסגרת התייחסות לעצמם ולבית ספר.

מילות מפתח: אני מאמין חינוכי, זהות מקצועית, הכשרת מורים, בית ספר, סביבת למידה

Tamar Luz-Garber

תמר לוז-גרבר

"ולא ספּרתי שְׁיָרֵד לי דָם"

יחסן של נערות אל הווסת כפי שמשקף בספרות

Girls' attitudes towards menstruation in Hebrew literature

הווסת היא טאבו תרבותי כללי, וביהדות על אחת כמה וכמה בעקבות הלכות "האישה הנידה" ו"טהרת המשפחה". נושא הווסת נעדר מהתיאור הספרותי עד המחצית השנייה של המאה העשרים. בשנים האחרונות הסכר נסדק וכבר ניתן לאתר מופעי וסת בספרות. המעבר מהעדר תיאורי וסת לפירוט התופעה משקף חוויות של בדידות, כאב ופחד. תגובות כאלו על תופעה כה חיונית יוצרות דחייה של עיקר מהותי בחוויה הנשית. ככל שירבו המודלים של החוויה הפרטית, כך ייטב לתהליך הנורמליזציה של הגוף הנשי. בהרצאתי אתיחס ואבחן את קבלת הווסת כמשקפת ביצירות ספרות המתארות נערות בגוף ראשון ובפרספקטיבת זמן. היצירות הן בעלות ממד אוטוביוגרפי ומעידות על חוויה קשה. הן לא נכתבו עבור נערות אלא כעדות פרטית. אבחן התייחסויות שונות לנושא מזווית פילוסופית, פסיכולוגית, דתית ומגדרית ועל בסיס תאוריות אלה אתיחס ליצירות הספרות.

מילות מפתח: נערה, התבגרות, וסת, מחזור חודשי, גוף נשי, נידה, הסתרה, שירה, רומן